

Ni 'America first' ni 'Europe first'

Els caps d'estat i de govern de la Unió Europea (UE) van demanar recentment a la Comissió Europea que proposés mesures per millorar la competitivitat de la indústria a Europa, perjudicada per la Inflation Reduction Act dels EUA. Aquesta llei de l'administració Biden afavoreix els productes amb contingut local amb subsidis de 375.000 milions de dòlars a tecnologies verdes, i podria dificultar les exportacions de productes europeus com ara vehicles elèctrics. El president de França, Emmanuel Macron, s'hi va referir també en la seva recent reunió amb Biden. Els líders europeus volen una política industrial ambiciosa i reduir les dependències estratègiques. Preocupa, en particular, la dependència energètica que pot fer que la indústria europea, l'alemanya en particular, no sigui competitiva i que es relocalitzi a països on és més barata, els EUA per exemple.

D'altra banda, la UE planeja introduir un aranzel del carboni en frontera (*carbon border tax*) l'octubre de 2023 en període de prova fins a la implementació total el 2030. De moment, les importacions d'acer, ferro, ciment, alumini, fertilitzants, hidrogen i generació elèctrica l'hauran de pagar comprant certificats d'emissió de CO₂, tal com han de fer les empreses europees. Així no estaran en desavantatge competitiu respecte als països que tenen uns estàndards mediambientals més laxos. Països en desenvolupament, els BRICS i els EUA la consideren una mesura proteccionista, mentre que la UE diu que és una mesura necessària per fomentar la descarbonització d'altres economies. En efecte, si Europa es descarbonitza però els EUA i la Xina no, l'esforç no haurà servit de res.

El Congrés dels EUA va aprovar la CHIPS and Science Act, amb més de 50.000 milions de dòlars, per enfortir la indústria dels semiconductors i fer els EUA autosuficients. Els semiconductors es veuen com a essencials per a la competitivitat de la indústria americana, així com per mantenir l'avantatge tecnològic envers la Xina. Europa també planeja dedicar part dels fons Next Generation als semiconductors per guanyar autosuficiència. S'augura una cursa de subsidis per veure qui es queda amb

XAVIER VIVES

ECONOMISTA, PROFESSOR DE L'IESE

més part de la indústria, que d'altra banda és cíclica i per tant amb episodis de sobreenversió.

Veiem, doncs, com una mateixa mesura té lectures diferents depenent del punt de vista. Cada cas és distint, però podem afirmar, en primer lloc, que el més probable és que les curses de subsidis acabin sent malbaratadores de recursos i que no aconseguixin els resultats desitjats. És un fet ben conegut de l'anomenada política estratègica del co-

merç, on tothom intenta treure avantatge i, al final, o bé ningú en treu, perquè tothom dona subsidis, o bé guanya qui té més capacitat econòmica. En segon lloc, la tendència a l'autarquia, per raons de seguretat o nacionalisme, disminueix l'eficiència i la productivitat: un món menys globalitzat serà un món amb menys creixement. Agafem com a exemple la producció de xips. Les plantes de fabricació estan adaptades a cada generació de xips (ara pel 5G), però l'especialització i dependència de la cadena de producció global és elevadíssima. Les màquines necessàries poden requerir milers i milers de peces que són proveïdes per empreses de molts països diferents. És molt ineficient intentar reproduir tota la cadena de producció en un país. En cas que la Xina envaís Taiwan, no podria aprofitar l'empresa TSMC si s'aïlla de la cadena de producció global. Si per raons de seguretat es volen evitar països autocràtics, aleshores, com a mínim, caldria mantenir les

portes obertes als altres països i mantenir el mercat competitiu. Finalment, la política industrial no ha estat bona per escollir empreses i indústries guanyadores. Aquesta és la conclusió d'un estudi recent de Hufbauer i Jung del Peterson Institute que analitza 18 casos en 50 anys de política industrial als EUA, del 1970 al 2020. Per contra, l'obertura de mercats exteriors, facilitar l'educació qualificada i donar suport a la R+D són molt efectius.

En resum, els xocs del covid i de la guerra d'Ucraïna fan que els països posin molt més pes en la resiliència i la seguretat en els subministraments de béns tant de consum com de producció, però si aquests objectius es fan servir per fomentar el nacionalisme econòmic hi sortirem perdent. Una limitació de la globalització és inevitable si no volem quedar en mans d'autòcrates o d'estats que no respecten els drets humans ni es preocupen del canvi climàtic. Caldrà, com a mínim, mantenir els mercats oberts i competitius entre els països que compartim els valors democràtics. No té cap sentit una guerra comercial i de subsidis entre els EUA i Europa per veure qui es queda amb més activitat econòmica.

GETTY

Caldrà, com a mínim, mantenir els mercats oberts i competitius entre els països que compartim els valors democràtics